

BANKALARA PROSEDÜR SİSTEMİ

İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, 2022'de üzerine düşeni fazlasıyla yerine getiren **sanayicinin** finansmana erişimde yeterli desteği bulamadığını söyledi. Bahçivan, "Reel sektörü adeta yıldırma noktasına getiren kredi prosedürleri bitmek bilmiyor ve kredinin aktif hale gelmesi de bir türlü gerçekleşmiyor" dedi.

EKONOMİ SERVİSİ

2023'te ihracat ve istihdama odaklanan reel sektör, finansmana erişim sorunu yaşıyor. **Istanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan**, **sanayicinin** global ekonomideki tüm sorunlara rağmen üzerine düşeni yaptığını ancak buna rağmen bankalardan finansmana erişimde yeterli destek bulamadığını dile getirdi. **İSO** Meclisi'nin ocak ayı toplantısında konuşan Bahçivan, "Reel sektörü adeta yıldırma noktasına getiren kredi prosedürleri bitmek bilmiyor ve kredinin aktif hale gelmesi de bir türlü gerçekleşmiyor. Bu iki tarafı da bir hayli yordu" dedi.

KREDİLER GERİLİYOR İHTİYAÇ VAR

Odakule Fazıl Zobu meclis salonunda gerçekleşen toplantının ana gündemini "Katma Değerli Üretim, Teknoloji Yoğun **Sanayi** ve Güçlü Bir Ekonomik Gelecek için Nitelikli, Sürdürülebilir, Ulaşılabilir Finansmanın Önemine Odaklanmak" konusu oluşturdu. Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Alpaslan Çakar'ın konuk olarak sunum yaptığı toplantıda **Erdal Bahçivan**, **sanayicinin** finans sektörüyle ilgili

'KREDİYE BAĞIMLILIK YAPISAL SORUN'

BAHÇIVAN, uzun vadede ekonominin krediye bağımlılığının önemli bir yapısal sorun olduğunu belirtti. Bu duruma çözüm önerisi olarak da şunları söyledi: "Türkiye ekonomisi kredi arzının arttığı koşullarda hızlanan, kredi akışı yavaşladığında duran yapıdan çıkmalıdır. Bu bağlamda, şirketlerimizin sermaye yapısını ölçek ekonomisi kanalıyla güçlendirmek açısından birleşme

ve satın almaları özendirici politikaların önemli olduğuna inanıyoruz. Benzer şekilde, finansmanda araç çeşitliliğini artırmak ve **sanayimizin** bankacılık sistemine bağımlılığını azaltmak günümüzde çok temel bir ihtiyaç. Bunun için sermaye piyasalarından daha fazla yararlanmayı sağlayacak, finansal derinliği güçlendirecek adımların da kritik olduğu görüşüdeyiz."

sıkıntılarını dile getirdi.

Açılış konuşmasında krediye bağımlılığın **sanayici** için uzun vadede çok önemli bir yapısal sorun olduğunu söyleyen Bahçivan, şöyle devam etti: "Ülke ekonomisinin 250 milyar doları aşmasında ana rol üstlenen, istihdamı artıran **sanayi** sektörü tüm dünyada taşların yerinden oynadığı 2022'de üzerine düşeni fazlasıyla yerine getirdi. Buna karşılık finansmana erişimde hala yeterli desteği bulmakta zorlanıyor. **İSO** olarak Türkiye Ekonomi Modeli ve liralasma stratejisi çerçevesinde kredilerin

amacına uygun kullandırılması ilkesini destekliyoruz. Finans kesimi ile reel sektörün birbirleriyle sağlıklı bir eşgüdüm içinde çalışması çok önemli. Fakat, son dönemde devreye alınan birçok tedbir öngörülemezliğe yol açtı ve hem reel sektör hem de bankacılık sektörü açısından yorucu bir hal aldı."

Bankacılıkta komisyon adı altında uygulanmakta olan indirekt faizlere de dikkat çeken Bahçivan, tabela faizlerinin komisyon adı altındaki uygulamalarla artırılmasının reel kesimde ciddi rahatsızlık yarattığını ifade etti.

Siz yeter ki üretin biz yanınızdayız

TÜRKİYE Bankalar Birliği Başkanı Alparslan Çakar, **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Meclisi'nin ocak ayı toplantısında önemli mesajlar verdi. Bankacılık sektörünün büyü-meye katkı vermeye devam edeceğinin altı-nı çizerek **sanayicilere** çağrıda bulunan Çakar, "Siz yeter ki yatırım yapın, üretin, istihdam sağlayın. Biz sizi desteklemeye devam ede-ğiz" ifadelerini kullandı.

Sanayicilerin krediye erişim zorluğu ile ilgili serzenişlerini 2022 rakamlarını açıkla-yarak yanıtlayan Çakar, "2022'de toplam kre-diler 7.6 trilyon lira oldu. Bunun 6 trilyon 38 milyarı ticari. Ticaride de 4 trilyon 18 mil-yar lira büyük işletmelere, 2 trilyon 20 milyar

lira küçük işletmelere ait kredi. Ticari krediler 2022'de 2 trilyon 126 milyar lira arttı. TL ticari krediler 2022'de yüzde 93 arttı. Bu oran büyük işletmelerde yüzde 85, KOBİ'lerde yüzde 104 oldu" dedi. Kredilerde imalat **sanayisinin** payı-nın son 4 yılda 5 puan artarak yüzde 29'a çık-tığına dikkat çeken Çakar, "Ticari kredide taki-be dönüşüm oranı yüzde 3.5'ten 2.2'ye indi. Yapılandırılan krediler, toplamın yüzde 6'sını oluşturdu" diye konuştu.

İSO Başkanı Erdal Bahçıvan da "Kredi Garanti Fonu desteğiyle hayata geçirilen 14 yeni paket ile 250 milyar TL'lik bir kredi hacmi oluşturuldu. Bu paketi değerli ve ümit verici buluyoruz" diye konuştu.

'Kredi prosedürleri reel sektörü yordu'

■ **İSTANBUL Sanayi Odası** Başkanı **Erdal Bahçivan**, sanayi sektörünün finansmana erişimde hâlâ yeterli desteği bulamadığını söyledi. Bahçivan, "Reel sektörü adeta yıldırma noktasına getiren kredi prosedürleri bitmek bilmiyor ve kredinin aktif hale gelmesi de bir türlü gerçekleşmiyor."

Krediye bağımlılık uzun vadede çok önemli bir yapısal sorun. Türkiye ekonomisi kredi arzının arttığı koşullarda hızlanan, kredi akışı yavaşladığında duran bir yapıdan çıkmalı. Birleşme ve satın almaları özendirici politikalar ve finansmanda araç çeşitliliğini artırmak gerekiyor" dedi.

'2022 KOBİ yılı oldu'

Türkiye Bankalar Birliği Başkanı Alpaslan Çakar, geçen yıl TL bazında KOBİ kredilerinin iki katına çıktığını belirterek, "2022 KOBİ yılı oldu" dedi

EKONOMİ SERVİSİ

Türkiye Bankalar Birliği Alpaslan Çakar, bankaların KOBİ'lere kullandığı kredi tutarının geçen yıl sonu itibarıyla 2 trilyon lirayı aştığını açıkladı. Halkbank Genel Müdürü Osman Arslan, Vakıfbank Genel Müdürü Abdi Serdar Üstünsalih, Eximbank Genel Müdürü Ali Güney, Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Genel Müdürü İbrahim Halil Öztop ile birlikte **Istanbul Sanayi Odası (ISO)** ocak ayı meclis toplantısına katılan Alpaslan Çakar, burada yaptığı sunumda bankacılık sektörüne ilişkin son verileri paylaştı. Çakar'ın verdiği bilgilere göre bankaların verdiği ticari kredilerin toplam hacmi geçen yıl 6 trilyon lirayı aştı. Bunun 4 trilyon lirasını büyük işletmelerin kredileri, 2 trilyon lirayı aşkın kısmını da KOBİ kredileri oluşturdu.

Geçen yıl TL bazında KOBİ kredilerinin tutar olarak 887 milyar TL, oransal olarak da yüzde 104 arttığını belirten Çakar, "TL bazında KOBİ'leri krediler iki katına çıktı. 2022 KOBİ yılı oldu" dedi.

İmalat sorunsuz

Aralık 2022 itibarıyla kredilerin dağılımını da paylaşan Çakar, "Yüzde 53'ü kurumsal, yüzde 27'si KOBİ, yüzde 20'si bireysel kredilerden oluşuyor. KOBİ kredilerinin

(Soldan sağa) Ali Güney, Abdi Serdar Üstünsalih, **Erdal Bahçivan**, Alpaslan Çakar, **Ender Yılmaz**, Osman Arslan.

Bahçivan: Finansman çeşitliliği artmalı

ISO Meclisi'nin ocak ayı "Katma Değerli Üretim, Teknoloji Yoğun Sanayi ve Güçlü Bir Ekonomik Gelecek için Nitelikli, Sürdürülebilir, Ulaşılabilir Finansmanın Önemine Odaklanmak" ana gündemi ile yapılan toplantısında konuşan **ISO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan**, "Dünyada taşların yerinden oynadığı 2022 yılında

üzerine düşeni fazlasıyla yerine getiren **sanayi** sektörü, finansmana erişimde hala yeterli desteği bulamadı" dedi. **Erdal Bahçivan** şunları söyledi: "Son dönem tedbirleri öngörülemezliğe yol açtı ve taraflar için yorucu hal aldı. Reel sektörü adeta yıldırma noktasına getiren kredi prosedürleri bitmek bilmiyor ve kredinin aktif hale gelmesi

de bir türlü gerçekleşmiyor. Krediye bağımlılık uzun vadede çok önemli bir yapısal sorun. Türkiye ekonomisi kredi arzının arttığı koşullarda hızlanan, kredi akışı yavaşladığında duran bir yapıdan çıkmalı. Birleşme ve satın almaları özendirici politikalar ve finansmanda araç çeşitliliğini artırmak gerekiyor."

payı 5 puan arttı" bilgisini verdi. Sektörel olarak bakıldığında da son dört yılda imalat sektörünün toplam ticari krediler içindeki payının 5 puan arttığını ve Kasım 2022 itibarıyla yüzde 29'a yükseldiğini bildiren Çakar, bu

sektörde tahsili gecikmiş kredi oranının ortalamasının altında seyrettiğini de vurguladı. Çakar, ticari kredilerin genelinde yüzde 2.5 olan tahsili gecikmiş kredi oranının imalat **sanayi** özelinde yüzde 0.95 düzeyinde

bulduğunu söyledi.

Çakar, "Bankacılık sektörü, ülkemiz büyüdükçe güçlenmekte ve gelişmekte, gücünü kalkınmada ve refahın artırılmasında kullanmaktadır" diyerek sözlerini tamamladı.

SANAYİCİLERDEN FİNANS KESİMİNE SİTEM:

BANKALAR BİZİ YORDU

İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, **sanayi** sektörünün, finansmana erişimde hâlâ yeterli desteği bulamadığını belirterek "Bankaların kredi prosedürleri reel sektörü yordu" dedi.

İstanbul **Sanayi Odası (İSO)** Meclisinin ocak ayı olağan toplantısı katma değerli üretim ve ulaşılabılır finansman temasıyla gerçekleştirildi. Toplantıya Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Alpaslan Çakar da konuk olarak katıldı ve **sanayicilere** bankacılık ve finans sektörüyle ilgili sunum yaptı. Toplantıya Vakıfbank Genel Müdürü Abdi Serdar Üstünsalih, Halk Bankası Genel Müdürü Osman Arslan, Eximbank Genel Müdürü Ali Güney ve Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Genel Müdürü İbrahim Halil Öztop da katıldı. Açılış konuşmasını yapan **İSO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, ülke ihracatının 250 milyar dolan aşmasında ana rol üstlenen **sanayi** sektörünün, tüm dünyada taşların yerinden oynadığı 2022 yılında üzerine düşeni fazlasıyla yerine getirdiğini, buna karşılık finansmana erişim noktasında hala yeterli desteği bulmakta zorlandığını dikkat çekti.

Finansmana erişim sorunu kısa ve uzun vadede atılması gereken adımlar eşliğinde değerlendiren Bahçivan, **İSO** olarak Türkiye Ekonomi Modeli ve liralama stratejisi çerçevesinde kredilerin amacına uygun kullanılmasını ilkesini desteklediklerini belirtti. Bahçivan, sözlerini şöyle sürdürdü: Finans kesimi ile reel sektörün birbirleriyle sağlıklı bir eşgüdüm içinde çalışması çok önemli. Fakat, son dönemde devreye alınan birçok tedbir öngörülemeyeceğe yol açtı ve hem reel sektör hem de bankacılık sektörü açısından yorucu bir hal aldı. Bugün kredi prosedürleri, reel sektörü adeta yıldırma noktasına getiriyor. Uygulanmakta olan prosedürler bitmek bilmezken, kredinin aktif hâle gelmesi de bir türlü gerçekleşmiyor.

KREDİLERDE TUTUCULUK VAR

Sanayicinin artan maliyetleri, işletme sermayesi ihtiyacı ve yatırım arzusuyla kredi talebi büyürken; bazı bankaların kredilerde daha tutucu davranışını da gözlemlediklerine işaret eden Bahçivan "Nitekim bankacılık sektöründe kredi/mevduat oranı, 2018 ortalarında yüzde 120'lere kadar çıkmışken 2019'dan itibaren -pandemi dönemi hariç- düşüş trendi göstererek günümüzde yüzde 85'lere kadar geriledi. Yine özel sektör kredilerinin GSYH'ya oranına baktığımızda; 2018'de yüzde 79'a kadar yükselen bu oran 2022 ortasında yüzde 67'ye kadar geriledi. Gelişmekte olan ülkelerde yüzde 110 olduğunu düşünürsek Türkiye bu alanda oldukça geride" diye konuştu.

TABELA FAİZLERİNE DİKKAT

Bankacılıkta komisyon adı altında uygulanmakta olan endirekt faizlere de dikkat çeken Bahçivan "Tabela faizlerinin komisyon adı altındaki uygulamalarla artırılması reel kesimde ciddi rahatsızlık oluşturuyor. Bunun yanı sıra, liralama ve kredilerin amacına uygun kullanılmasını ilkesi kapsamında, gerçekten döviz ihtiyacı olan ve kredibilitesi yüksek firmaların mağdur edilmemesi, deyim yerindeyse kurunun yanında yaşın da yanmaması gerekiyor" dedi. Bahçivan, finansmana erişim sorununun aynı zamanda uzun vadeli bakışla ele alınmasını ve yapısal sorunların çözümünün de yapısal nitelikte olması gerektiğini söyledi.

SİGORTA ÜCRETLERİ ASTRONOMİK

Sanayi sektörünün sigortacılık kaynaklı güncel bir sorununa da değinen **İSO Başkanı** Bahçivan "Bazı sigorta şirketleri, daha önce aynı şartlarda sigortaladıkları **sanayi** tesislerini şimdi sigortalamak istemedikleri gibi, sigorta poliçe ücretlerini de potansiyel riskleri abartarak ve suistimal ederek astronomik seviyeye çekmiş durumdadır. Bu sorunun çözümüne yönelik gerekli adımların atılması üretim hayatımız açısından son derece önemli" dedi.

Kredide TL talebi artıyor tahsilat sorunu azalıyor

ISO'ya konuk olan Bankalar Birliği Başkanı Alpaslan Çakar, kredilerde TL'nin payının yüzde 58'den yüzde 68'e yükseldiğini söyledi. Çakar, 2020'de yüzde 4.9 olan sorunlu kredi oranının da yüzde 2.2'ye indiğini belirtti.

TÜRKİYE Bankalar Birliği (TBB) Yönetim Kurulu Başkanı ve Ziraat Bankası Genel Müdürü Alpaslan Çakar, **Istanbul Sanayi Odası'nın (ISO)** meclis toplantısına konuk oldu. **Sanayicilere** bankacılık sektörüyle ilgili bir sunum yapan Çakar, kredilerde TL'nin payının yüzde 58'den yüzde 68'e yükseldiğini söyledi. Türk bankacılık sektörünün kaynağını mevduatların oluşturduğunu söyleyen Çakar, 2022 yılında TL KOBİ kredilerinin iki katına çıktığını, ticari kredilerde de yüzde 95 kredi artışı yaşandığını belirtti.

KOBİ'LERE ÖNCELİK

Alpaslan Çakar, "2022 yılında büyük işletmelere verdiğimiz kredi artışı yüzde 85, KOBİ'lere verilen kredilerin artışı yüzde 104 civarında gerçekleşti. 2022 yılı KOBİ yılı denebilir, KOBİ'lere en çok kredi kullandığımız yıl ol-

du. 2022 yılında gerçek ve yasal tüzel kişilere 2,6 trilyon TL kredi kullandırdık. Bunun ticari işletmeleri ilgilendiren boyutu da 2,1 trilyon TL" dedi.

Çakar "Verimliliği ve katma değeri artıran teknolojiye yatırım yapan, üreten, döviz geliri ve istihdam sağlayan paydaşlarımızla birlikte olmaya, sermaye birikimini ve TL tasarruf artışını desteklemeye, çevre ve iklim risklerini gözeterek finansman sağlamaya, ödeme sistemini sağlıklı olarak çalıştırmaya, büyümeye katkı vermeye devam edeceğiz" dedi. "Sorunlu krediler makul düzeyde ve düşüyor" diyen Çakar'ın yaptığı sunumda verdiği bilgiye göre ticari kredilerdeki tahsilat gecikmiş alacak oranı 2020'de yüzde 4.9 iken 2022'de bu oran yüzde 2.2'ye kadar geriledi. Toplantıya kamu bankalarının genel müdürleri de katıldı.

Ticari kredilerde tahsilat gecikmiş alacak oranı (%)

2020	4.9
2021	3.5
2022	2.2

BANKACILAR SANAYİCİLERLE BULUŞTU

Tahsilat gecikmiş alacak oranı (%)

Bireysel	1.1
Ticari	2.2
Toplam	2.1

Bahçivan: Bankalar bizi yıldırıyor

ISO Başkanı Erdal Bahçivan, olumlu yöndeki tüm çabalara rağmen **sanayicinin** finansmana erişim noktasında hâlâ yeterli desteği bulmakta zorlandığını belirterek, "Devreye alınan çok sayıda düzenlemeyle finansmana erişim daha da kısıtlandı" dedi. Bahçivan,

finans kesimi ile reel sektörün birbirleriyle sağlıklı bir eşgüdüm içinde çalışmasının çok önemli olduğunu kaydederek, şu değerlendirmelerde bulundu: "Fakat, son dönemde devreye alınan birçok tedbirin ön-görülemezliğe yol açtığı ve hem reel sektör hem de

bankacılık sektörü açısından yorucu bir hal aldığına tanık oluyoruz. Bugün kredi prosedürleri, reel sektörü adeta yıldırma noktasına getiriyor. Uygulanmakta olan prosedürler bitmek bilmezken, kredinin aktif hale gelmesi de bir türlü gerçekleşmiyor."

2,6 TRİLYON LİRA kredi kullandırdık

Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Alpaslan Çakar, 2022 yılında gerçek veya tüzel kişilere 2,6 trilyon TL kredi kullandırdıklarını belirterek, "**Geçen yıl büyük işletmelere verdiğimiz kredi artışı yüzde 85, KOBİ'lere verilen kredilerin artışı ise yüzde 104 olarak gerçekleşti**" dedi.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Meclisi ocak ayı olağan toplantısı, "Katma Değerli Üretim, Teknoloji Yoğun Sanayi ve Güçlü Bir Ekonomik Gelecek için Nitelikli, Sürdürülebilir, Ulaşılabilir Finansmanın Önemine Odaklanmak" ana gündemi ile gerçekleştirildi. Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Yönetim Kurulu Başkanı ve Ziraat Bankası Genel Müdürü Alpaslan Çakar, salgın sonrası ötelenmiş yüksek talep ve tedarik zincirindeki bozulmaların bütün dünyada enflasyon olarak ortaya çıktığını söyledi.

TÜRKİYE'DE BORÇLULUK ORANI AZALDI

Geçen yıl Rusya-Ukrayna Savaşı'nın tüm dünyada enflasyona yol açtığını kaydeden Çakar, "Yüzde 3,1 olan enflasyon gelişmekte olan ülkelerde yüzde 7,2'ye çıktı. Biz de yılı yüzde 64 ile kapattık. Bizim ülkemizde 2022 yılını yüzde 5 beş civarında bir büyümeyle kapatıyor olacağız. Geçen sene bu büyüme dolayısıyla hatırlayıp 1 milyon 600 bin civarında istihdam sağlandı. Borçluluk oranı tüm dünyada yükseldi ama Türkiye özelinde şunu söylemem lazım; kamu borç stoku 2021 yılında yüzde 40 küsür iken bu sene yüzde 36-37 civarında kapattık. Önümüzdeki süreçte tüm dünyada enflasyondaki düşüşleri göreceğiz, Türkiye'de de enflasyon düşüşünü hep beraber müşahade edeceğiz" şeklinde konuştu.

2023'TE YÜZDE 5 BÜYÜME SAĞLARIZ

2023 yılı ile ilgili değerlendirmelerde bulunan

Çakar, "Dünya ekonomisinin bilinen nedenlerden dolayı bir önceki yıla göre kısmen küçüleceği, yüzde 2,7 civarında büyüyeceği öngörülmüyor. Enflasyonun yüzde 4,4 civarında şekilleneceği, bizim ülkemize gelince otoritenin öngördüğü büyüme yüzde 5" ifadelerini kullandı. Bankacılık sektörünün temel verileri hakkında İSO üyelerine bilgi veren Çakar, Türk bankacılık sektöründeki toplam özkaynağın 1,6 trilyon TL olduğunu söyledi. Alpaslan Çakar, şu bilgileri verdi:

2022 KOBİ YILI OLDU

"2022 yılında gerçek veya tüzel kişilere 2,6 trilyon TL kredi kullandırdık. Bunun ticari işletmeleri ilgilendiren boyutu da 2,1 trilyon TL. Ticari firmalara, reel sektöre TL cinsinden kullanılmış olan kredi 1,7 trilyon TL.

TL ticari kredilerdeki artış yüzde 93. Büyük işletmelere verdiğimiz kredi artışı yüzde 85, KOBİ'lere verilen kredilerin artışı yüzde 104 civarında. 2022 yılı KOBİ yılı denebilir, KOBİ'lere en çok kredi kullandırdığımız yıl oldu." Çakar, İstanbul ili özeline de değinerek, "TL kredilerin yüzde 39'u, yabancı kredilerin yüzde 81'i, toplam kullanılmış kredilerin 53'ü İstanbul'da" dedi. Bundan sonra yapılacak çalışmalar hakkında bilgi veren Çakar, bankacılık sektörü olarak ülkenin büyümesinden beslenip, büyümeye de katkı verdiklerini söyledi. Çakar, bankacılık sektörünün ülkenin büyümesini finanse edecek güce olduğunun altını çizerek, bundan böyle de paydaşlarına katkı vermeye devam edeceklerini dile getirdi.

Kredi prosedürü sanayiciyi yordu

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, dünyada taşların yerinden oynadığı 2022 yılında üzerine düşeni fazlasıyla yerine getiren sanayi sektörünün, finansmana erişimde hala yeterli desteği bulamadığını söyledi. Bahçivan, "Son dönem tedbirleri öngörülemezliğe yol açtı ve taraflar için yorucu hal aldı. Reel sektörü adeta yıldırma noktasına getiren kredi prosedürleri bitmek bilmiyor ve kredinin aktif hale gelmesi de bir türlü gerçekleşmiyor" dedi. Krediyeye bağlılığın uzun vadede çok önemli bir yapısal sorun haline geldiğini kaydeden Bahçivan, "Türkiye ekonomisi kredi arzının arttığı koşullarda hızlanan, kredi akışı yavaşladığında duran bir yapıdan çıkmalı. Birleşme ve satın almaları özendirici politikalar ve finansmanda araç çeşitliliğini artırmak gerekiyor" diye konuştu.

Kredi prosedürleri yıldırma noktasında

istanbul Sanayi Odası (ISO) Meclisi'nin ocak ayı olağan toplantısı, "Katma Değerli Üretim, Teknoloji Yoğun Sanayi ve Güçlü Bir Ekonomik Gelecek için Nitelikli, Sürdürülebilir, Ulaşılabilir Finansmanın Öneme Odaklanmak" ana gündemi ile gerçekleşti. Toplantıya Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Alpaslan Çakar, Vakıfbank Genel Müdürü Abdi Serdar Üstünsalih, Halk Bankası Genel Müdürü Osman Arslan, Eximbank Genel Müdürü Ali Güney ve Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Genel Müdürü İbrahim Halil Özpota da katıldı. Açılış konuşmasını yapan ISO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, ülke ihracatının 250 milyar doları aşmasında ana rol üstlenen, makine ve teçhizat yatırımlarının milli gelirdeki payı yüzde 15'lere çıkan ve çalışan istihdamını artıran **sanayi** sektörünün tüm dünyada taşların yerinden oynadığı 2022 yılında üzerine düşeni fazlasıyla yerine getirdiğini, buna karşılık finansmana erişim noktasında hala yeterli desteği bulmakta zorlandığına dikkat çekti. Finansmana erişim sorununu kısa ve uzun vadede atılması gereken adımlar eşliğinde değerlendiren Bahçivan, ISO olarak Türkiye Ekonomi Modeli ve liralışma stratejisi çerçevesinde kredilerin amacına uygun kullanılmasını ilkesini desteklediklerini belirterek "Finans kesimi ile reel sektörün birbirleriyle sağlıklı bir eşgüdüm içinde çalışması çok önemli. Fakat, son dönemde devreye alınan birçok tedbir öngörülemeliğe yol açtı ve hem reel sektör hem de bankacılık sektörü açısından yorucu bir hal aldı. Bugün kredi prosedürleri, reel sektörü adeta yıldırma noktasına getiriyor. Uygulanmakta olan prosedürler bitmek bilmezken, kredinin aktif hale gelmesi de bir türlü gerçekleşemiyor. **Sanayicimizin** artan maliyetleri, işletme sermayesi ihtiyacı ve yatırım arzusu nedeniyle kredi talebi büyürken; bazı bankaların kredilerde daha tutucu davrandığını da gözlemliyoruz. Nitekim bankacılık sektöründe kredi/mevduat oranı, 2018 ortalarında yüzde 120'lere kadar çıkmışken 2019'dan itibaren -pandemi dönemi haric- düşüş trendi göstererek günümüzde yüzde 85'lere kadar geriledi. Yine özel sektör kredilerinin GSYH'ya oranına baktığımızda; 2018'de yüzde 79'a kadar yükselen bu oran 2022 ortasında yüzde 67'ye kadar geriledi. Söz konusu oranın gelişmekte olan ülkelerde yüzde 110 olduğunu düşünürsek Türkiye bu alanda oldukça geride" diye konuştu. - EKONOMİ SERVİSİ

Erdal Bahçivan

Sanayicilerin krediye ulaşamama sorunu devam ederken, uygulanan prosedürler kredi vermeyen için **sanayiciye** hendek atlattırıyor. Konuyu yeniden gündeme getiren **ISO Başkanı** Bahçivan "Taşların yerinden oynadığı 2022 yılında üzerine düşeni fazlasıyla yerine getiren **sanayi** sektörü, finansmana erişimde hala yeterli desteği bulamadı. Reel sektörü adeta yıldırma noktasına getiren kredi prosedürleri bitmek bilmiyor ve kredinin aktif hale gelmesi de bir türlü gerçekleşemiyor" dedi.

FOTOGRAF: KARAR ARSIV

TABELA FAİZLERİ CİDDİ RAHATSIZLIK GETİRİYOR

Bankacılıkta komisyon adı altında uygulanmakta olan indirekt faizlere de dikkat çeken Bahçivan, "Tabela faizlerinin komisyon adı altındaki uygulamaları artırılması reel kesimde ciddi rahatsızlık yaratmaktadır. Bunun yanı sıra, liralışma ve kredilerin amacına uygun kullanılmasını ilkesi kapsamında, gerçekten döviz ihtiyacı olan ve kredibilitesi yüksek firmaların mağdur edilmemesi, deyim yerindeyse kurunun yanında yaşın da yanmaması gerekiyor" dedi.

UZUN VADELİ BORÇLANMADA İŞTAH DÜŞÜK

Finansmana erişim sorununun aynı zamanda uzun vadeli bakışa ele alınmasını ve yapısal sorunların çözümünün de yapısal nitelikte olması gerektiğini ifade eden Bahçivan, "Ekonomimizin kredi yaratma potansiyelini doğrudan etkileyen cari açık, dış finansman ihtiyacı ve düşük iç tasarruf oranları temel yapısal sorunlarımızın başında geliyor. Dış finansmanın nispeten daha sağlıklı, sürdürülebilir kalemleri arasında yer alan uzun vadeli borçlanmada iştahtaki düşük olan bankacılık sistemimiz, uzun süredir net borç ödeyici pozisyonda. Sistemin kredi yaratma potansiyelini de düşüren bu durum, başta liranın seyrini belirleyen geleceğe dönük belirsizliklerle ve dolayısıyla yüksek risk primi ve yüksek borçlanma maliyetleri ile yakından alakalı. Tüm bunlar bizlere makroekonomik istikrarın, enflasyonu kalıcı şekilde yenerek liraya dönük güveni artırmanın ve ekonomi politikalarında öngörülebilişliliğini yaşamsal önemini gösteriyor. Birçok olumlu etkisinin yanı sıra, şirketlerimizin sermaye yapısını güçlendirici etkisi de bulunan doğrudan yabancı yatırımlarda uzun zamandır iç açıcı bir durumda değiliz. Bu nedenle yatırım iklimini iyileştirmenin bir diğer önemli yapısal ihtiyaç olarak önümüzde durduğu da aşikar" dedi.

EKONOMİ DURAĞAN YAPIDAN ÇIKMALIDIR

"Kısa vadede krediye erişim sorununun çözülmesi ne kadar acil bir ihtiyaç ise uzun vadede ekonomimizin krediye bağımlılığı da o denli önemli bir yapısal sorun" diyen Bahçivan, çözüm önerisi getirerek şunları söyledi: "Türkiye ekonomisi kredi arzının arttığı koşullarda hızlanan, kredi akışı yavaşladığında duran bir yapıdan çıkmalıdır. Bu bağlamda, şirketlerimizin sermaye yapısını öçek ekonomisi kanalıyla güçlendirmek açısından birleşme ve satın almaları özendirici politikaların önemli olduğuna inanıyoruz. Benzer şekilde, finansmanda araç çeşitliliğini artırmak ve **sanayimizin** bankacılık sistemine bağımlılığı azaltmak günümüzde çok temel bir ihtiyaç. Bunun için sermaye piyasalarından daha fazla yararlanmayı sağlayacak, finansal derinliği güçlendirecek adımların da kritik olduğu görülmüştür. ISO 1000 çalışmamızda halka açık kuruluşlar sayısının 100'ün altında kalması da bu alanda kat etmemiz gereken mesafeyi ortaya koyuyor."

'2,6 TRİLYON TL KREDİ KULLANDIRDIK'

Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Yönetim Kurulu Başkanı, Ziraat Bankası Genel Müdürü Alpaslan Çakar, "2022 büyük işletmelere verdiğimiz kredi artışı yüzde 85, KOBİ'lere verilen kredilerin artışı yüzde 104 civarında gerçekleşti. 2022 yılı KOBİ yılı denebilir, KOBİ'lere en çok kredi kullandırdığımız yıl oldu." dedi.

Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Yönetim Kurulu Başkanı, Ziraat Bankası Genel Müdürü Alpaslan Çakar, "2022 yılında büyük işletmelere verdiğimiz kredi artışı yüzde 85, KOBİ'lere verilen kredilerin artışı yüzde 104 civarında gerçekleşti. 2022 yılı KOBİ yılı denebilir, KOBİ'lere en çok kredi kullandırdığımız yıl oldu." dedi.

Istanbul Sanayi Odası (İSO) Meclisi ocak ayı olağan toplantısı, "Katma Değerli Üretim, Teknoloji Yoğun Sanayi ve Güçlü Bir Ekonomik Gelecek için Nitelikli, Sürdürülebilir, Ulaşılabilir Finansmanın Önemine Odaklanmak" ana gündemi ile gerçekleştirildi.

Toplantıya katılan TBB Yönetim Kurulu Başkanı Alpaslan Çakar, İSO'nun ve İstanbul'un ülke ekonomisindeki önemine işaret ederek, gerçekleştirdiği sunumda Türkiye ve dünya ekonomisi ile bankacılık verileri hakkında değerlendirmelerde bulundu.

Çakar, 2022 yılındaki gelişmelerin 2021 yılının etkilerini barındırdığına dikkati çekerek, dünya küresel ölçekte yaşanan gelişmeler hakkında bilgi verdi. Kovid-19 salgınının ülke ekonomilerine etkilerini yorumlayan Çakar, salgın sonrası ötelenmiş yüksek talep ve tedarik zincirindeki bozulmaların bütün dünyada enflasyon olarak ortaya çıktığını söyledi.

'ÜLKEMİZDE 2022 YILINI YÜZDE 5 CİVARINDA BİR BÜYÜMEYLE KAPATYOR OLACAĞIZ'

TBB Başkanı Çakar, 2021 yılının bu şekilde gelişmelerle tamamlanmasının ardından 2022 yılında Rusya-Ukrayna savaşının ortaya çıktığını hatırlatarak, savaşın getirdiği ekonomik etkilere değindi. Bu sebeplerden dolayı tüm dünyada enflasyonun bir gerçeklik olarak ülkelerin karşısına çıktığına işaret eden Çakar, şunları kaydetti:

"Yüzde 3,1 olan enflasyon gelişmekte olan ülkelerde yüzde 7,2'ye çıktı. Biz de yılı yüzde 64 ile kapattık ancak yıl

içerisinde 85'e gidip 64'e gittik. Avrupa'da şu an ortalama yüzde 7 civarında, ABD'de yüzde 6,4 civarında bir enflasyondan bahsediyoruz. Tedarik zinciri henüz düzeldi mi? Maalesef tam aslında sistemin net olarak işlediğini ve akışkan olduğunu söyleyemeyiz ama bu dönem bir önceki yıla göre dünyada genel ticaret hacminde yüzde 4,3, büyümenin yüzde 3,2 civarında gerçekleştiğine şahit olduk. Bizim ülkemizde de 2022 yılını yüzde 5 beş civarında bir büyümeyle kapatıyor olacağız.

Bizim ülkemizin geleneksel büyümesi yüzde 5 civarında. Geçen sene bu büyüme dolayısıyla hatırlayıp 1 milyon 600 bin civarında istihdam sağlandı. Borçluluk oranı tüm dünyada yükseldi ama Türkiye özelinde bunu söylemem lazım; kamu borç stoku 2021 yılında yüzde 40 küsur iken bu sene yüzde 36-37 civarında kapattık. 2022'de tüm dünyada olduğu gibi hem talep hem maliyet enflasyonun üst üste bindiği bir yıl yaşadık. Önümüzdeki süreçte tüm dünyada enflasyondaki düşüşleri göreceğiz, Türkiye'de de enflasyon düşüşünü hep beraber müşahade edeceğiz."

2023 yılı ile ilgili değerlendirmelerde bulunan Çakar, "Dünya ekonomisinin bilinen nedenlerden dolayı bir önceki yıla göre kısmen küçüleceği, yüzde 2,7 civarında büyüyeceği öngörülüyor. Enflasyonun yüzde 4,4 civarında şekilleneceği, bizim ülkemize gelince otoritenin öngördüğü büyüme yüzde 5. Enflasyon en son strateji belgesinde yüzde 24 civarında öngörüldü. Bu dünya koşullarına bağlı olarak şekillenecektir ama ben de enflasyonun bugünkü olan 64 seviyesinden çok ciddi anlamda düşeceğini öngörüyorum ve öyle olacağı kanaatindeyim." ifadelerini kullandı.

Bankacılık sektörünün temel verileri hakkında İSO üyelerine bilgi veren Çakar, Türk bankacılık sektöründeki toplam öz-kaynağın 1,6 trilyon TL olduğunu söyledi.

Alpaslan Çakar

'2022 YILINDA GERÇEK VEYA TÜZEL KİŞİLERE 2,6 TRİLYON TL KREDİ KULLANDIRDIK'

Alpaslan Çakar, şu bilgileri verdi:

"2022 yılında gerçek veya tüzel kişilere 2,6 trilyon TL kredi kullandırdık. Bunun ticari işletmeleri ilgilendiren bütüğü da 2,1 trilyon TL. Ticari firmalara, reel sektöre TL cinsinden kullandırılmış olan kredi 1,7 trilyon TL. TL ticari kredilerdeki artış yüzde 93. Büyük işletmelere verdiğimiz kredi artışı yüzde 85, KOBİ'lere verilen kredilerin artışı yüzde 104 civarında. 2022 yılı KOBİ yılı denebilir, KOBİ'lere en çok kredi kullandırdığımız yıl oldu. Enflasyon oranının yüzde 64 olduğu dikkate alındığında, özellikle KOBİ'lere enflasyonun üzerinde bir kredilendirme söz konusudur. Bunu somut olarak ortaya koyuyoruz. 2022 yılında ciddi bir kredilendirme söz konusu oldu."

Çakar, İstanbul ili özeline de değinerek, "TL kredilerin yüzde 39'u, yabancı kredilerin yüzde 81'i, toplam kullandırılmış kredilerin 53'ü İstanbul'da." dedi.

Bundan sonra yapılacak çalışmalar hakkında bilgi veren Çakar, bankacılık sektörü olarak ülkenin büyümesinden beslenip, büyümeye de katkı verdiklerini söyledi. Çakar, bankacılık sektörünün ülkenin büyümesini finanse edecek güçte olduğunun altını çizerek, bundan böyle de paydaşlarına katkı vermeye devam edeceklerini dile getirdi.

'KREDİ PROSEDÜRLERİ YILDIRMA NOKTASINDA'

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, olumlu yöndeki tüm çabalara rağmen **sanayicinin** finansmana erişim noktasında hala yeterli desteği bulmakta zorlandığını belirterek, "Devreye alınan çok sayıda düzenlemeyle finansmana erişim daha da kısıtlandı." dedi.

İSO Meclisi'nin Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Yönetim Kurulu Başkanı Alpaslan Çakar'ın katılımıyla gerçekleşen ocak ayı olağan toplantısı, "Katma değerli üretim, teknoloji yoğun **sanayi** ve güçlü bir ekonomik gelecek için nitelikli, sürdürülebilir, ulaşılabilir finansmanın önemine odaklanmak" ana temasıyla gerçekleştirildi. Toplantıda konuşan Bahçivan, finansman alanında bazı önemli sorunlar yaşadıklarını kaydederek, dünyada yaşanan değişim ve belirsizlik süreçlerine karşılık daha çok dayanışma içinde olmaları gerektiğini söyledi.

"SANAYİMİZ FİNANSMANA ERİŞİMDE HALA YETERLİ DESTEĞİ BULAMIYOR"

Erdal Bahçivan, Türk **sanayi** sektörünün tüm dünyada taşların yerinden oynadığı bir yılda üzerine düşeni fazlasıyla yerine getirdiğini belirterek, sözlerini şöyle sürdürdü: "Buna karşılık, olumlu yöndeki tüm çabalara rağmen **sanayimiz** finansmana erişim noktasında hala yeterli desteği bulmakta zorlanıyor. Daha önce ifade ettiğim bir konuyu yeri gelmişken bir kez daha vurgulamak istiyorum. 2022 aynı zamanda para politikasında 'ikili' bir görünümün ortaya çıktığı bir yıl oldu. Bir yandan, yılın ikinci yarısında faiz indirimleriyle finansman maliyetleri düşürüldü ve politika faizi yılı yüzde 9 ile tek hane de kapattı. Ancak diğer yandan devreye alınan çok sayıda düzenlemeyle finansmana erişim daha da kısıtlandı. Bu kısıtlama, deyim yerindeyse, maliyetteki düşüşün önüne geçen bir hal aldı. **İSO** olarak, Türkiye Ekonomi Modeli ve onun temel unsurlarından olan liralasma stratejisi çerçevesinde, kredilerin amacına uygun kullanılmasını ilkesini desteklediğimizi açıkça ifade etmek istiyorum."

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Bahçivan, finans kesimi ile reel

sektörün birbiriyle sağlıklı bir eşgüdüm içinde çalışmasının çok önemli olduğunu kaydederek, şu değerlendirmelerde bulundu: "Fakat, son dönemde devreye alınan birçok tedbirin öngörülemezliğe yol açtığı ve hem reel sektör hem de bankacılık sektörü açısından yorucu bir hal aldığına tanık oluyoruz. Bugün kredi prosedürleri, reel sektörü adeta yıldırma noktasına getiriyor. Uygulanmakta olan prosedürler bitmek bilmezken, kredinin aktif hale gelmesi de bir türlü gerçekleşmiyor.

Diğer yandan **sanayicimizin** artan maliyetleri, işletme sermayesi ihtiyacı ve yatırım arzusu nedeniyle kredi talebi büyürken; bunun karşısında bazı bankaların kredilerde daha tutucu davrandığını da gözlemliyoruz. Nitekim bankacılık sektöründe kredi/mevduat oranı, 2018 ortalarında yüzde 120'lere kadar çıkmışken 2019'dan itibaren, pandemi dönemi hariç, düşüş trendi göstermiş ve günümüzde yüzde 85'lere kadar gerilemiştir."

Bahçivan, komisyon adı altında uygulanan endirekt faizlere dikkat çekmek istediğini belirterek, tabela faizlerinin komisyon adı altındaki uygulamalarla artırılmasının reel kesimde ciddi rahatsızlık oluşturduğunu vurguladı.

Erdal Bahçivan, "Liralasma ve kredilerin amacına uygun kullanılmasını ilkesi kapsamında, gerçekten döviz ihtiyacı olan ve kredibilitesi yüksek firmalarımızın mağdur edilmemesi, deyim yerindeyse kurunun yanında yaşın da yanmaması gerektiğinin altını da hassasiyetle çizmek istiyorum." şeklinde konuştu.

Erdal Bahçivan, bankalar tarafın-

dan verilen ticari kredilerin alt başlıklarında yatırımlarla ilgili bir başlık bulunmadığını belirterek, "Böyle bir başlığın bulunmaması üretim hayatımız, nitelikli krediler ve yatırımlarla ilgili analizlerde zafiyet yaratmaktadır. BDDK ile yapılacak koordineli çalışma sonucunda ticari kredilerle ilgili böyle bir başlığın açılmasının da faydalı olduğunu değerlendiriyoruz." ifadelerini kullandı.

"KGF PAKETİ SANAYİCİLERİMİZE BİR NEBZE DE OLSA SOLUK ALDIRACAK"

Kredi Garanti Fonu desteğiyle hayata geçirilen 14 yeni paketle 250 milyar TL'lik bir kredi hacmi oluşturduğunu anımsatan Bahçivan, kredilerin, yatırım ve proje finansmanından dijital dönüşüme, bölgesel odaklı KOBİ desteğinden yeşil dönüşüm ve enerji verimliliğine kadar farklı tematik alanları kapsayacak şekilde ayrıştırılmasını değerli ve ümit verici bulduklarını vurguladı.

Bahçivan, "Ekonominin birçok farklı kesimine kaynak sağlayan bu destekler, biriken maliyetler karşısında **sanayicilerimize** bir nebze de olsa soluk aldiracaktır. Bu çerçevede KGF'nin daha uzun vadeli, daha nitelikli kredilerin teminat yolu olması noktasındaki talebimizi burada bir kez daha yinelemek istiyorum." açıklamasında bulundu.

Kısa vadede atılması gereken adımların yanı sıra finansmana erişim sorununun daha uzun vadeli bir bakış açısıyla da ele alınması gerektiğini vurgulayan Bahçivan, bu konudaki görüşlerini paylaştı.

Bahçivan, Türkiye ekonomisinin kredi arzı arttığında hızlanan, kredi akışı yavaşladığında duran bir yapıdan çıkması gerektiğinin altını çizerek, "Bu bağlamda, şirketlerimizin sermaye yapısını ölçek ekonomisi kanalıyla güçlendirmek açısından birleşme ve satın almaları özendirici politikaların önemli olduğuna inanıyoruz" diye konuştu.

Toplantıda, Vakıfbank Genel Müdürü Abdi Serdar Üstünsalih, Halkbank Genel Müdürü Osman Arslan, Türk Eximbank Genel Müdürü Ali Güney ve Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası AŞ Genel Müdürü İbrahim Halil Öztop da katıldı.

ISO Başkanı, reel sektörü noktasına getiren kredi prosedürlerinin bitmediğini söyledi

BANKALAR REEL SEKTÖRÜ YORDU

ISO Başkanı Erdal Bahçivan, bankacılıkta komisyon adı altında uygulanmakta olan indirekt faizlere de dikkat çekti. Bahçivan, 2022 yılında üzerine düşeni fazlasıyla yerine getiren **sanayi** sektörü, finansmana erişimde hala yeterli desteği bulamadı. Reel sektörü adeta yıldırma noktasına getiren kredi prosedürleri bitmek bilmiyor” diye konuştu

FINANSMANA ERİŞİMDE ZORLANIYORUZ

İSTANBUL Sanayi Odası (ISO) Meclisi'nin ocak ayı olağan toplantısında konuşan **ISO Başkanı Erdal Bahçivan**, **sanayi** sektörünün tüm dünyada taşların yerinden oynadığı 2022 yılında üzerine düşeni fazlasıyla yerine getirdiğini, buna karşılık finansmana erişim noktasında hala yeterli desteği bulmakta zorlandığını dikkat çekti. Finansmana erişim sorununu, kısa ve uzun vadede atılması gereken adımlar eşliğinde değerlendiren Bahçivan, “Bugün kredi prosedürleri, reel sektörü adeta yıldırma noktasına getiriyor. Uygulanmakta olan prosedürler bitmek bilmezken, kredinin aktif hale gelmesi de bir türlü gerçekleşmiyor” dedi.

ENDİREKT FAİZ UYGULANIYOR

BAHÇIVAN, “**Sanayicimizin** artan maliyetleri, işletme sermayesi ihtiyacı ve yatırım arzusu nedeniyle kredi talebi büyürken; bazı bankaların kredilerde daha tutucu davrandığını da gözlemliyoruz” diye konuştu. Bankacılıkta komisyon adı altında uygulanmakta olan indirekt faizlere de dikkat çeken Bahçivan, “Tabela faizlerinin komisyon adı altındaki uygulamalarla artırılması reel kesimde ciddi rahatsızlık yaratmaktadır. Bunun yanı sıra, liralasma ve kredilerin amacına uygun kullandırımı ilkesi kapsamında, gerçekten döviz ihtiyacı olan ve kredibilitesi yüksek firmalarımızın mağdur edilmemesi gerekiyor” dedi. **13'te**

Bankalar reel sektörü YORDU

ISO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, “2022 yılında üzerine düşeni fazlasıyla yerine getiren **sanayi** sektörü, finansmana erişimde hala yeterli desteği bulamadı. Reel sektörü adeta yıldırma noktasına getiren kredi prosedürleri bitmek bilmiyor” dedi

Istanbul **Sanayi Odası** (ISO) Meclisi'nin ocak ayı olağan toplantısı, “Katma Değerli Üretim, Teknoloji Yoğun **Sanayi** ve Güçlü Bir Ekonomik Gelecek için Nitelikli, Sürdürülebilir, Ulaşılabilir Finansmanın Önemine Odaklanmak” ana gündemi ile gerçekleştirildi. Toplantıya Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Alpaslan Çakar konuk olarak katılarak sanayicilere bankacılık ve finans sektörü ile ilgili bir sunum yaptı. Toplantıya Vakıfbank Genel Müdürü Abdi Serdar Üstünsalih, Halk Bankası Genel Müdürü Osman Arslan, Eximbank Genel Müdürü Ali Güney ve Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Genel Müdürü İbrahim Halil Öztöp da katıldı.

Finansmana erişim desteği yok

ISO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, ülke ihracatının 250 milyar doları aşmasında ana rol üstlenen, makine ve teçhizat yatırımlarının milli gelirdeki payı yüzde 15'lere çıkan ve çalışan istihdamını artıran **sanayi** sektörünün tüm dünyada taşların yerinden oynadığı 2022 yılında üzerine düşeni fazlasıyla yerine getirdiğini, buna karşılık finansmana erişim noktasında hala yeterli desteği bulmakta zorlandığına dikkat çekti.

Finansmana erişim sorununu, kısa ve uzun vadede atılması gereken adımlar eşliğinde değerlendiren Bahçivan, **ISO** olarak Türkiye Ekonomi Modeli ve liralasma stratejisi çerçevesinde kredilerin amacına uygun kullanılmasını ilkesini desteklediklerini belirterek “Finans kesimi ile reel sektörün birbirleriyle sağlıklı bir eşgüdüm içinde çalışması çok önemli. Fakat, son

dönemde devreye alınan birçok tedbir öngörülemezliğe yol açtı ve hem reel sektör hem de bankacılık sektörü açısından yorucu bir hal aldı. Bugün kredi prosedürleri, reel sektörü adeta yıldırma noktasına getiriyor. Uygulanmakta olan prosedürler bitmek bilmemek, kredinin aktif hale gelmesi de bir türlü gerçekleşmiyor. **Sanayicimizin** artan maliyetleri, işletme sermayesi ihtiyacı ve yatırım arzusu nedeniyle kredi talebi büyürken; bazı bankaların kredilerde daha tutucu davrandığını da gözlemliyoruz. Nitekim bankacılık sektöründe kredi/mevduat oranı, 2018 ortalarında yüzde 120'lere kadar çıkmışken 2019'dan itibaren -pandemi dönemi hariç- düşüş trendi göstererek günümüzde yüzde 85'lere kadar geriledi. Yine özel sektör kredilerinin GSYH'ya oranına baktığımızda; 2018'de yüzde 79'a kadar yükselen bu oran 2022 ortasında yüzde 67'ye kadar geriledi. Söz konusu oranın gelişmekte olan ülkelerde yüzde 110 olduğunu düşünürsek Türkiye bu alanda oldukça geride” diye konuştu.

Endirekt faizler uygulanıyor

Bankacılıkta komisyon adı altında uygulanmakta olan endirekt faizlere de dikkat çeken Bahçivan, “Tabela faizlerinin komisyon adı altındaki uygulamalarla artırılması reel kesimde ciddi rahatsızlık yaratmaktadır. Bunun yanı sıra, liralasma ve kredilerin amacına uygun kullanılmasını ilkesi kapsamında, gerçekten döviz ihtiyacı olan ve kredibilitesi yüksek firmalarımızın mağdur edilmemesi, deyim yerindeyse kurunun yanında yağın da yanmaması gerekiyor” dedi.

KREDİYE BAĞIMLILIK ÖNEMLİ YAPISAL SORUN

“**KISA** vadede krediye erişim sorununun çözülmesi ne kadar acil bir ihtiyaç ise uzun vadede ekonomimizin krediye bağımlılığı da o denli önemli bir yapısal sorun” diyen Bahçivan, çözüm önerisi getirerek şunları söyledi: “Türkiye ekonomisi kredi arzının arttığı koşullarda hızlanan, kredi akışı yavaşladığında duran bir yapıdan çıkmalıdır. Bu bağlamda, şirketlerimizin sermaye yapısını ölçek ekonomisi kanalıyla güçlendirmek açısından birleşme ve satın almaları özendirici politikaların önemli olduğuna inanıyoruz. Benzer şekilde, finansmanda araç çeşitliliğini artırmak ve **sanayimizin** bankacılık sistemine bağımlılığı azaltmak günümüzde çok temel bir ihtiyaç. Bunun için sermaye piyasalarından daha fazla yararlanmayı sağlayacak, finansal derinliği güçlendirecek adımların da kritik olduğu görüşündeyiz. **ISO** 1000 çalışmamızda halka açık kuruluşlar sayısının 100'ün altında kalması da bu alanda kat etmemiz gereken mesafeyi ortaya koyuyor.”

Konuşmasında **sanayi** sektörünün sigortacılık kaynaklı güncel bir sorununa da değinen Bahçivan, “Bazı sigorta şirketleri, daha önce aynı koşullarda sigortaladıkları **sanayi** tesislerini şimdi sigortalamak istemedikleri gibi, sigorta poliçe ücretlerini de potansiyel riskleri abartarak ve suistimal ederek astronomik seviyelere çekmiş durumdadır. Hazine ve Maliye Bakanlığının sorunun çözümüne yönelik gerekli adımları atması üretim hayatımız açısından son derece önemli” dedi.

YAPISAL SORUNLARIN ÇÖZÜMÜ YAPISAL NİTELİKTE OLMALI

FINANSMANA erişim sorununun aynı zamanda uzun vadeli bakışta ele alınmasını ve yapısal sorunların çözümünün de yapısal nitelikte olması gerektiğini ifade eden Bahçivan, “Ekonomimizin kredi yaratma potansiyelini doğrudan etkileyen cari açık, dış finansman ihtiyacı ve düşük iç tasarruf oranları en temel yapısal sorunlarımızın başında geliyor. Dış finansmanın nispeten daha sağlıklı, sürdürülebilir kalemleri

arasında yer alan uzun vadeli borçlanmada iş-tahı düşük olan bankacılık sistemimiz, uzun süredir net borç ödeyici pozisyonunda. Sistemin kredi yaratma potansiyelini de düşüren bu durum, başta liranın seyri olmak üzere geleceğe düşük belirsizliklerle ve dolayısıyla yüksek risk primi ve yüksek borçlanma maliyetleri ile yakından alakalı. Tüm bunlar bizlere makroekonomik istikrarın, enflasyonu kalıcı şekilde yene-

rek liraya dönük güveni artırmanın ve ekonomi politikalarında öngörülebilirliğin yaşamsal önemini gösteriyor. Birçok olumlu etkisinin yanı sıra, şirketlerimizin sermaye yapısını güçlendirici etkisi de bulunan doğrudan yabancı yatırımlarda uzun zamandır iç açıcı bir durumda değiliz. Bu nedenle yatırım iklimini iyileştirmenin bir diğer önemli yapısal ihtiyaç olarak önümüzde durduğu da aşikar” dedi.

ISO BAŞKANI ERDAL BAHÇIVAN:

Finansa erişim yorucu hal aldı

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan, “Türkiye Ekonomi Modeli” ve “liralaşma stratejisi” ile öngörülen kredilerin amacına uygun kullanılması yaklaşımını desteklediklerini ancak, “makroihtiyati” tedbirlerin reel sektör ile bankacılık sektörü arasındaki uyumlu çalışmayı bozduğunu söyledi. Bahçivan, “2022’de üzerine düşeni fazlasıyla yerine getiren **sanayi** sektörü, finansmana erişimde hala yeterli desteği bulamadı. Son dönem tedbirleri öngörülemezliğe yol açtı ve taraflar için yorucu hal aldı. Reel sektörü adeta yıldırma noktasına getiren kredi prosedürleri bitmek bilmiyor” dedi. **MERVE YİĞİTCAN/13**

TBB/Çakar: 2022 KOBİ yılı oldu

İSO’nin meclis toplantısına konuk konuşmacı olarak katılan Ziraat Bankası Genel Müdürü ve TBB Başkanı Alpaslan Çakar, sektörün kredi hacminin geçen yıl yüzde 54 arttığını, ticari kredilerdeki artışın da yüzde 93 olarak gerçekleştiğini söyledi. Büyük şirketlere kullanılan kredilerin yüzde 85, KOBİ kredilerinin de yüzde 104 arttığını kaydeden Çakar, “2022, KOBİ yılı denilebilir” değerlendirmesinde bulundu.

"Kredi prosedürleri reel sektörü yıldırma noktasına getirdi"

ISO Başkanı Erdal Bahçivan, TBB Başkanı Alpaslan Çakar ile bazı kamu bankalarının genel müdürlerinin konuk olduğu ocak ayı meclis toplantısında **sanayicilerin** finansman kısılcama gündeme getirdi. Son dönemde devreye alınan birçok tedbirin hem reel sektör hem de bankacılık sektörü açısından yorucu bir hal aldığı dile getiren Bahçivan, "Bugün kredi prosedürleri, reel sektöre adeta yıldırma noktasına getiriyor" dedi.

MERVE YIGİTÇAN/STANBUL

Istanbul Sanayi Odası'nın (ISO) ocak ayı olağan meclis toplantısı, "Katma Değerli Üretim, Teknoloji Yoğun Sanayi ve Güçlü Bir Ekonomik Gelecek için Nitelikli, Sürdürülebilir, Ulaşılabilir Finansmanın Önemi" ana gündemi ile dün gerçekleştirildi. Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Yönetim Kurulu Başkanı Alpaslan Çakar'ın konuk olarak yer aldığı toplantıya ayrıca Vakıfbank Genel Müdürü Abdi Serdar Üstünsalih, Halk Bankası Genel Müdürü Osman Arslan, Eximbank Genel Müdürü Ali Güneş ile Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Genel Müdürü İbrahim Halil Özpataoğlu da katıldı. Meclis toplantısında konuşan **ISO** Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, **Türk sanayicisinin** geçen yıl ülke ihracatının 250 milyar doları aşmasında ana rol üstlendiğini söylerken, tüm dünyada taşların yerinden oynadığı bir yılda **Türk sanayicisinin** üzerine düşeni fazlasıyla yerine getirdiğini söyledi. Buna karşılık tüm çabalara rağmen **sanayicilerin** finansmana erişim noktasında hala yeterli desteği bulmakta zorlandığını vurgulayan Bahçivan, "Daha önce de ifade ettiğim gibi 2022 aynı zamanda para politikasında 'ikilî' bir görünümün ortaya çıktığı bir yıl oldu. Bir yandan, yılın ikinci yarısında faiz indirimleriyle finansman maliyetleri düşürüldü ve politika faizi yıl yüzde 9 ile tek hanede kapattı. Ancak diğer yandan devreye alınan çok sayıda düzenleme ile finansmana erişim daha da kısıtlandı. Bu kısıtlama, deyim yerindeyse, maliyetteki düşüşün önüne geçen bir hal aldı" ifadelerini kullandı.

"Tedbirler öngörülemezliğe yol açtı"

Oda olarak Türkiye Ekonomisi Modeli ve onun temel unsurlarından olan liralasma stratejisi çerçevesinde, kredilerin amacı-

"Sigortacılık, sigorta şirketlerinin insafına terk edilmiş durumda"

EKONOMİ gazetesinin gündeme getirdiği 'sigortalanamayan fabrikalar' konusu **Erdal Bahçivan**'ın da gündemindeydi. Meclisteki konuşmasında Bahçivan, "Risklerin birçok alanda giderek arttığı bir dünyada sigortacılık sektörü de kritik sektörlerden birisi haline geliyor. Ancak, doğası gereği bir güven unsuru olması gereken sigortacılık maalesef sigorta şirketlerinin insafına terk edilmiş durumda. Hiç risk almadan sigortacılık yapalım gibi bir anlayış öne çıktığına tanık olmak bizleri üzüyor. Bazı sigorta şirketleri, daha önce aynı

koşullarda sigortaladıkları **sanayi** tesislerini şimdi sigortalamak istemedikleri gibi poliçe ücretlerini de potansiyel riskleri abartıp, suistimal ederek astronomik seviyelere çekmiş durumdadır. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın sorununu çözümlene yönelik gerekli adımların atılması, üretim hayatımız açısından son derece önemli olduğunu burada özellikle ifade etmek istiyorum. **ISO** olarak biz de bu konuda önümüzdeki günlerde bazı adımlar atmaya planlıyoruz" ifadelerini kullandı.

na uygun kullanılmasını ilkesini desteklediklerini söyleyen Bahçivan, "Finans kesimi ile reel sektörün birbirleriyle sağlıklı bir eşgüdüm içinde çalışmasının ne kadar önemli olduğunu hepimiz biliyoruz. Fakat, son dönemde devreye alınan birçok tedbirin öngörülemezliğe yol açtığına, hem reel sektör hem de bankacılık sektörü açısından yorucu bir hal aldığına tanık oluyoruz. Bugün kredi prosedürleri, reel sektöre adeta yıldırma noktasına getiriyor. Uygulanmakta olan prosedürler bitmek bilmezken, kredinin aktif hale gelmesi de bir türlü gerçekleşmiyor. Diğer yandan **sanayicimizin** artan maliyetleri, işletme sermayesi ihtiyacı ve yatırım arzusu nedeniyle kredi talebi büyürken; bunun karşısında bazı bankaların kredilerde daha tutucu davrandığını da gözlemliyoruz" ifadelerini kullandı.

Bankacılık sektöründe kredi/mevduat oranının, 2018 ortalarında yüzde 120'lere kadar çıkmışken 2019'dan itibaren, pandemi dönemi hariç, düşüş trendi gösterdiğini

KGF'de daha uzun vade talebi

Bankalar tarafından verilen ticari kredilerin alt başlıklarında yatırımlarla ilgili bir başlık bulunmadığına dikkat çeken Bahçivan,

BDDK ile yapılacak koordineli çalışma sonucunda ticari kredilerle ilgili böyle bir başlığın açılmasının da faydalı olacağını vurguladı. Kısa süre önce duyurulan yeni KGF paketine ilişkin olarak da Bahçivan, "Ekonominin birçok farklı kesimine kaynak sağlayan bu destekler, biriken maliyetler karşısında **sanayicilerimize** bir nebeze de olsa soluk aldırcaaktır. Bu çerçevede KGF'nin daha uzun vadeli, daha nitelikli kredilerin teminat yolu olması noktasındaki talebimizi burada bir kez daha yinelemek istiyorum" dedi.

"Yapısal sorunların çözümü de yapısal olmalı"

Kısa vadede atılması gereken adımların yanı sıra finansmana erişim sorununun daha uzun vadeli bir bakış açısıyla ele alınması gerektiğine işaret eden Bahçivan, şöyle devam etti: "Zira yapısal sorunların çözümü de yapısal nitelikte olmak durumunda. Bu bağlamda ekonomimizin kredi yaratma potansiyelini doğrudan etkileyen cari açık, dış finansman ihtiyacı ve düşük iç tasarruf oranları en temel yapısal sorunlarımızın başında geliyor. Dış finansmanın nispeten daha sağlıklı, sürdürülebilir kalemleri arasında yer alan uzun vadeli borçlanmada, bankacılık sistemimizin borçlanma ihtiyacının düşük olduğunu ve uzun bir süredir net borç ödeyici pozisyonda olduğunu görüyoruz. Sistemin kredi yaratma potansiyelini de düşüren bu durum, başta liranın seyri olmak üzere geleceğe dönük belirsizliklerle ve dolayısıyla yüksek risk primi ve yüksek borçlanma maliyetleri ile yakından alakalı. Tüm bunlar bizlere makroekonomik istikrarın, enflasyonu kalıcı şekilde yenerek liralaya dönük güveni arttırmam ve ekonomi politikalarında öngörülebilirliğin yaşamsal önemini gösteriyor."

"Birleşme ve satın almaları özendirici politikalar önemli"

Şirketlerin sermaye yapısını güçlendirici etkisi bulunan doğrudan yabancı yatırımlarda uzun zamandır iç açıcı bir durumda olunmadığını söyleyen Bahçivan, bu nedenle yatırım iklimini iyileştirmenin bir diğer önemli yapısal ihtiyaç olduğunu vurguladı. "Kısa vadede krediyi erişim sorununun çözülmesi ne kadar acil bir ihtiyaç ise uzun vadede ekonomimizin krediyi bağımlılığı da o denli önemli bir yapısal sorundur" diyen Bahçivan, "Türkiye ekonomisi kredi arzının arttığı koşullarda hızlanan, kredi akışı yavaşladığında duran bir yapıdan çıkmalıdır. Bu bağlamda, şirketlerimizin sermaye yapısını ölçer ekonomisi kanalları güçlendirmek açısından birleşme ve satın almanın özendirici politikaların önemli olduğuna inanıyoruz" diye konuştu.

Çakar: KOBİ'lere kullanılan kredilerdeki artış oranı yüzde 104

TBB Başkanı Alpaslan Çakar, **sanayicilere** küresel ekonomi ve Türkiye ekonomisinde ilişkin 2022-2023 yıllarına ilişkin bir değerlendirme yaptıktan sonra, bankacılık sektörüne ilişkin bir de sunum gerçekleştirdi. Bankacılık sektöründe geçen yıl 2,1 trilyon TL ticari kredi kullanıldığını söyleyen Çakar, "Büyük işletmelere verdiğimiz kredilerdeki artış oranı yüzde 85 iken, KOBİ'lere verilen kredilerdeki artış yüzde 104 oldu. Yani 2022 yılı için KOBİ yılı denilebilir" dedi.

Istanbul Sanayi Odası'nın meclis toplantısında (soldan sağa) Eximbank Genel Müdürü Ali Güneş, Vakıfbank Genel Müdürü Abdi Serdar Üstünsalih, ISO Başkanı Erdal Bahçivan, TBB Başkanı Alpaslan Çakar, ISO Meclis Başkanı Erdal Yılmaz ve Halk Bankası Genel Müdürü Osman Arslan bir araya geldi.

'Bankalar' reel sektörü yordu

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO)

Meclisi'nin dün yapılan aylık toplantısına finansmana erişim sorunu damga vurdu.

Türkiye Bankalar Birliği Başkanı Alpaslan Çakar'ın konuk olduğu toplantıda konuşan **İSO Başkanı Erdal Bahçivan**, "Sanayici, finansmana erişimde hâlâ yeterli desteği bulamadı. Son dönem tedbirleri öngörülemezliğe yol açtı ve taraflar için yorucu hal aldı. Reel sektörü adeta yıldırma noktasına getiren kredi prosedürleri bitmek bilmiyor ve kredinin aktif hale gelmesi de bir türlü gerçekleşmiyor" dedi.

● **Ekonomi Servisi**

TBB Başkanı Alpaslan Çakar: "KOBİ kredileri iki katına çıktı"

İSO'nun ocak ayı meclis toplantısına konuk olarak katılan Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Alpaslan Çakar, 2022 yılında TL KOBİ kredilerinin iki katına çıktığını vurguladı. Ticari kredilerde yüzde 95 kredi artışı yaşandığını belirten Çakar, kredilerin büyük bir kısmının İstanbul'a verildiğini bildirdi.

2023'te küresel büyüme yüzde 2,7

Avrupa'nın, Türkiye'nin en önemli pazarı olduğunu kaydeden Alpaslan Çakar, "Savaş hala devam ediyor. Yüksek enflasyon, sikilaştırıcı politikalar var. 2023'te küresel büyümenin yüzde 2,7, Türkiye'de ise yüzde 5 olması bekleniyor. Enflasyonun bu yıl ciddi anlamda düşeceğini öngörüyoruz" dedi.

Nilgün ÖZDEMİR

Istanbul Sanayi Odası (İSO) Meclisi'nin ocak ayı olağan toplantısı, "Katma Değerli Üretim, Teknoloji Yoğun Sanayi ve Güçlü Bir Ekonomik Gelecek için Nitelikli, Sürdürülebilir, Ulaşılabilir Finansmanın Önemine Odaklanmak" ana gündemi ile Odakule Fazıl Zoru Meclis Salonu'nda gerçekleştirildi. İSO'nun ocak ayı Meclis toplantısına konuk olarak katılan Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Alpaslan Çakar, **sanayicilere** bankacılık ve finans sektörü ile ilgili bir sunum yaptı.

TL KOBİ kredilerinin iki katına çıktığını vurgulayan Çakar, "2022'de gerçek veya tüzel kişilere 2,6 trilyon TL kredi kullandık. Bunun ticari işletmeleri ilgi-

lendiren boyutu da 2,1 trilyon TL. Ticari firmalara, reel sektöre TL cinsinden kullandırılmış olan kredi 1,7 trilyon TL. TL ticari kredilerdeki artış yüzde 93. Büyük işletmelere verdiğimiz kredi artışı yüzde 85, KOBİ'lere verilen kredilerin artışı yüzde 104 civarında. 2022, KOBİ yılı denebilir, KOBİ'lere en çok kredi kullandırdığımız yıl oldu. Enflasyon oranının yüzde 64 olduğu dikkate alındığında, özellikle KOBİ'lere enflasyonun üzerinde bir kredilendirme söz konusudur. Bunu somut olarak ortaya koyuyoruz. 2022'de ciddi bir kredilendirme söz konusu oldu" diye konuştu. Çakar, İstanbul ili özelinde de değinerek, "TL kredilerin yüzde 39'u, yabancı kredilerin yüzde 81'i, toplam kullandırılmış kredilerin 53'ü İstanbul'da" dedi. Çakar, tahsili gecikmiş alacak

oranının da Türkiye genelinde olduğu gibi yüzde 2,5 olduğunu kaydetti.

"Maliyet enflasyonu tüm dünyayı sarstı"

2021'in pandeminin getirdiği ekonomik koşullarla geçtiğini söyleyen Çakar, tedarik zincirinin bozulmasıyla küresel açıdan zor günler yaşandığını belirtti. Çakar, 2022'de ise dünyanın Rusya ve Ukrayna kriziyle karşılaştığını anlattı. Krizin küresel enflasyona sebep olduğunu kaydeden Çakar, "Maliyet enflasyonu tüm dünyayı sarstı. Türkiye'de yüzde 64 olan enflasyon dünyada ise yüzde 7,2 olarak kayıtlara geçti" dedi.

Küresel olumsuzluklara rağmen 2022'de büyümenin devam ettiğini söyleyen Çakar, istihdamın arttığını, işsizliğin azaldığını, bütçe açığının hedefin altında kaldığını kaydetti.

Bahçivan: "Finansmana erişimde sanayi yeterli desteği bulamadı"

İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Krdal Bahçivan** konuşmasında ülke ihracatının 250 milyar doları aşmasında ana rol üstlenen, çalışan istihdamını artıran **sanayi** sektörünün 2022'de üzerine düşeni fazlasıyla yerine getirdiğini söyledi. Bahçivan, buna karşılık finansmana erişimde hala yeterli desteği bulmakta zorlandığına dikkat çekti.

Finansmana erişim sorununu, kısa ve uzun vadede atılması gereken adımlar eşliğinde değerlendiren Bahçivan, **İSO** olarak Türkiye Ekonomik Modeli ve İrulaşma stratejisi çerçevesinde kredilerin amacına uygun kullandırılması ilkesini desteklediklerini belirtti.

Finans kesimi ile reel sektörün birbirleriyle sağlıklı bir eşgüdüm içinde çalışmasının önemli olduğunu belirten Bahçivan, "Son dönemde devreye alınan birçok tedbir öngörülemeliğe yol açtı ve hem reel sektör hem de bankacılık sektörü açısından yararlı bir hal aldı. Bugün kredi prosedürleri, reel sektörü adeta yıldırma noktasına getirdi. Uygulanmakta olan

prosedürler bitmek bilmezken, kredinin aktif hale gelmesi de bir türlü gerçekleşmiyor. **Sanayicimizin** kredi talebi büyürken; bazı bankaların kredilerde daha tutucu davrandığını da gözlemliyoruz" diye konuştu.

"Krediye bağımlılık önemli bir sorun"

"Kısa vadede krediye erişim ne kadar acil bir ihtiyaç ise uzun vadede ekonominin krediye bağımlılığı da o denli önemli bir yapısal sorun" diyen Bahçivan, Türkiye ekonomisinin kredi arzının arttığı koşullarda hızlanan, kredi akışı yavaşladığında duran bir yapıdan çıkması gerektiğine dikkat çekti.

“KREDİ PROSEDÜRLERİ YILDIRMA NOKTASINA GETİRİYOR”

Istanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, **İSO** Meclis Toplantısı'nda iş dünyasının uzun süredir şikâyetçi olduğu finansmana erişim sorunuyla ilgili açıklamalarda bulundu. Bahçivan kredi prosedürlerinin reel sektörü 'yıldırma' noktasına getirdiğini belirterek "Uygulanmakta olan prosedürler bitmek bilmezken kredilerin aktif hale gelmesi bir türlü gerçekleşmiyor" dedi.

KREDİ ORANLARI GERİDE KALDI

Sanayicinin artan maliyetleri, işletme sermayesi ihtiyacı ve yatırım ar-

zusu nedeniyle kredi talebi büyürken bazı bankaların kredilerde daha tutucu davrandığını belirten Bahçivan "Nitekim bankacılık sektörünün kredi mevduat oranı 2018 ortalarında yüzde 120'lere çıkmışken 2019'dan itibaren pandemi dönemi hariç tutulduğunda düşüş trendi gösterip yüzde 85'lere gerilemiştir. Özel sektör kredilerinin GSYH'ye oranına bakınca 2018'de yüzde 79'a kadar yükselen bu oranın 2022 ortasında yüzde 67'lere gerilediğini görüyoruz" dedi. Bahçivan bu oranın düşük olduğunu ve Türkiye'nin gelişmekte olan ülkelerin gerisinde kaldığını söyledi.

KREDİBİLİTESİ YÜKSEK FİRMALAR MAĞDUR EDİLİYOR

Komisyonların reel kesimde ciddi rahatsızlık yarattığını belirten Bahçivan "Tabela faizlerinin komisyon adı altındaki uygulamalarla artırılması reel kesimde ciddi rahatsızlık yaratmaktadır. Bunun yanı sıra liralasma ve kredilerin amacına uygun kullanılması kapsamında gerçekten döviz ihtiyacı olan ve kredibilitesi yüksek firmaların mağdur edilmemesi, kurunun yanında yaşın yanmaması gerektiğinin altını çizmek istiyorum." ifadelerini kullandı.

BAHÇIVAN: KREDİ PROSEDÜRLERİ YILDIRMA NOKTASINA GETİRDİ

BANKALARA yönelik kredi politikası eleştirilerini son olarak **İstanbul Sanayi Odası** Başkanı **Erdal Bahçivan** dillendirdi. **İSO**'nun ocak ayı toplantısında konuşan Bahçivan, ekonomi yönetiminin son dönemde getirdiği uygulamaların öngörülemezliğe yol açtığını ve bu durumun yorucu bir hal aldığını belirtti. Bahçivan, şunları söyledi:

“Reel sektörü adeta yıldırma noktasına getiren kredi prosedürleri bitmek bilmiyor ve kredinin aktif hale gelmesi de bir türlü gerçekleşmiyor. Özel sektör kredilerinin GSY-H'ye oranına bakınca 2018' de yüzde 79'a kadar yükselen bu oranın 2022 ortasında yüzde 67'lere gerilediğini görüyoruz.”

Sanayicilerin krediye erişim çilesi bitmiyor. **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan**, kredi prosedürlerinin yıldırma noktasına geldiğinden şikayetçi

'Kredi prosedürleri reel sektörü adeta yıldırıyor'

ISO Başkanı Bahçivan, son dönemde devreye alınan birçok tedbirin hem reel sektör hem de bankacılık sektörü açısından yorucu bir hal aldığını belirterek, "Kredi prosedürleri, reel sektörü adeta yıldırma noktasına getiriyor" dedi

İSTANBUL, AA

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, olumlu yöndeki tüm çabalara rağmen **sanayicinin** finansmana erişim noktasında hala yeterli desteği bulmakta zorlandığını belirterek, "Devreye alınan çok sayıda düzenlemeyle finansmana erişim daha da kısıtlandı." dedi.

İSO Meclisi'nin Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Yönetim Kurulu Başkanı Alpaslan Çakar'ın katılımıyla gerçekleşen ocak ayı olağan toplantısı, "Katma değerli üretim, teknoloji yoğun **sanayi** ve güçlü bir ekonomik gelecek için nitelikli, sürdürülebilir, ulaşılabilir finansmanın önemine odaklanmak" ana temasıyla gerçekleştirildi.

Toplantıda konuşan Bahçivan, finansman alanında bazı önemli sorunlar yaşadıklarını kaydederek, dünyada yaşanan değişim ve belirsizlik süreçlerine karşılık daha çok dayanışma içinde olmaları gerektiğini söyledi.

Zor bir yılı geride bıraktıklarına işaret eden ve enflasyonun artması ile finansal koşullardaki sıkılaşmalara değinen Bahçivan, "Gelinen noktada koşullar hala zorlayıcı olsa da; birkaç ay öncesine göre karamsarlığın hafiflediğini görüyoruz. Enflasyon, ABD ve Avro Bölgesi'nde zirve seviyelerden düşüşe geçti. Faiz artırımları muhtemelen önümüzdeki aylarda sonlandırılacak. Yine de faizler en iyimser tahminle yılın büyük bölümünde yüksek seyirini koruyacak. Yani finansal koşullar sıkı kalmayı sürdürecektir." diye konuştu.

Bahçivan, dünya ekonomisinin geleceğine yönelik yapısal tartışmaların giderek yoğunlaştığını belirterek, rekabet koşullarının daha da zorlaşacağını ve Türkiye için de önemli risk, zorluk ve fırsatlar doğacağını anlattı.

Bu yıla yavaşlayan büyüme ve yüksek enflasyonun yarattığı makro ekonomik kırılganlıklarla girdiklerini dile getiren Bahçivan, "Yılın ilk yarısında ihracatın yavaşlamayı sürdürmesi, ikinci yarısında ise küresel ekonomide beklenen toparlanma ve iç talepteki canlılığın da etkisiyle ekonomimiz

2023'te de büyümeyi sürdürecektir. Yine de 2022'ye göre iyileşse de yüksek enflasyon ve cari açık temel gündemimiz olmaya devam edecek gibi görünüyor." ifadelerini kullandı.

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Bahçivan, finans kesimi ile reel sektörün birbiriyle sağlıklı bir eşgüdüm içinde çalışmasının çok önemli olduğunu kaydederek, şu değerlendirmelerde bulundu:

"Fakat, son dönemde devreye alınan birçok tedbirin öngörülemezliğe yol açtığı ve hem reel sektör hem de bankacılık sektörü açısından yorucu bir hal aldığımıza tanık oluyoruz. Bugün kredi prosedürleri, reel sektörü adeta yıldırma noktasına getiriyor. Uygulanmakta olan prosedürler bitmek bitmezken, kredinin aktif hale gelmesi de bir türlü gerçekleşmiyor.

Diğer yandan **sanayicimizin** artan maliyetleri, işletme sermayesi ihtiyacı ve yatırım arzusu nedeniyle kredi talebi büyürken; bunun karşısında bazı bankaların kredilerde daha tutucu davrandığını da gözlemliyoruz. Nitekim bankacılık sektöründe kredi/mevduat oranı, 2018 ortalarında yüzde 120'lere kadar çıkmışken 2019'dan itibaren, pandemi dönemi hariç, düşüş trendi göstermiş ve günümüzde yüzde 85'lere kadar gerilemiştir."

Bahçivan, komisyon adı altında uygulanan endirekt faizlere dikkat çekmek istediğini belirterek, tabela faizlerinin komis-

yon adı altındaki uygulamalarla artırılmasının reel kesimde ciddi rahatsızlık oluşturduğunu vurguladı.

Erdal Bahçivan, "Liralaşma ve kredilerin amacına uygun kullanımı ilkesi kapsamında, gerçekten döviz ihtiyacı olan ve kredibilitesi yüksek firmalarımızın mağdur edilmemesi, deyim yerindeyse kurunun yanında yaşın da yanmaması gerektiğinin altını da hassasiyetle çizmek istiyorum." şeklinde konuştu.

Erdal Bahçivan, bankalar tarafından verilen ticari kredilerin alt başlıklarında yatırımlarla ilgili bir başlık bulunmadığını belirterek, "Böyle bir başlığın bulunmaması üretim hayatımız, nitelikli krediler ve yatırımlarla ilgili analizlerde zafiyet yaratmaktadır. BDDK ile yapılacak koordineli çalışma sonucunda ticari kredilerle ilgili böyle bir başlığın açılmasının da faydalı olacağını değerlendiriyoruz." ifadelerini kullandı.

Kredi Garanti Fonu desteğiyle hayata geçirilen 14 yeni paketle 250 milyar TL'lik bir kredi hacmi oluşturulduğunu anımsatan Bahçivan, kredilerin, yatırım ve proje finansmanından dijital dönüşüme, bölgesel odaklı KOBİ desteğinden yeşil dönüşüm ve enerji verimliliğine kadar farklı tematik alanları kapsayacak şekilde ayrıştırılmasını değerli ve ümit verici bulduklarını vurguladı.

Bahçivan, "Ekonominin birçok farklı kesimine kaynak sağlayan bu destekler, bi-

'Sanayimiz finansmana erişimde hala yeterli desteği bulamıyor'

ISO Başkanı Bahçivan, Türk **sanayi** sektörünün tüm dünyada taşların yerinden oynadığı bir yılda üzerine düşeni fazlasıyla yerine getirdiğini belirterek, sözlerini şöyle sürdürdü: "Buna karşılık, olumlu yöndeki tüm çabalara rağmen **sanayimiz** finansmana erişim noktasında hala yeterli desteği bulmakta zorlanıyor. Daha önce ifade ettiğim bir konuyu yeri gelmişken bir kez daha vurgulamak istiyorum. 2022 aynı zamanda para politikasında 'ikiil' bir görünümün ortaya çıktığı bir yıl oldu. Bir yandan, yılın ikinci yarısında faiz indirimleriyle finansman maliyetleri düşürüldü ve politika faizi yılı yüzde 9 ile tek hanede kapattı. Ancak diğer yandan devreye alınan çok sayıda düzenlemeyle finansmana erişim daha da kısıtlandı. Bu kısıtlama, deyim yerindeyse, maliyetteki düşüşün önüne geçen bir hal aldı. **İSO** olarak, Türkiye Ekonomi Modeli ve onun temel unsurlarından olan liralaşma stratejisi çerçevesinde, kredilerin amacına uygun kullanılmasını ilkesini desteklediğimizi açıkça ifade etmek istiyorum."

riken maliyetler karşısında **sanayicilerimize** bir nebze de olsa soluk aldıracaktır. Bu çerçevede KGF'nin daha uzun vadeli, daha nitelikli kredilerin teminat yolu olması noktasındaki talebimizi burada bir kez daha yinelemek istiyorum." açıklamasında bulundu.

Kısa vadede atılması gereken adımların yanı sıra finansmana erişim sorununun daha uzun vadeli bir bakış açısıyla da ele alınması gerektiğini vurgulayan Bahçivan, bu konudaki görüşlerini paylaştı.

Bahçivan, Türkiye ekonomisinin kredi arzı arttığında hızlanan, kredi akışı yavaşladığında duran bir yapıdan çıkması gerektiğinin altını çizerek, "Bu bağlamda, şirketlerimizin sermaye yapısını ölçek ekonomisi kanahıyla güçlendirmek açısından birleşme ve satın almaları özendirici politikaların önemli olduğuna inanıyoruz." diye konuştu.

Sanayici yılma noktasına geldi

İstanbul Sanayi Odası (İSO)
Başkanı Erdal Bahçivan, İSO

Meclisi'nin ocak ayı olağan toplantısında konuştu. Bahçivan kredi prosedürlerinin reel sektörü 'yıldırma' noktasına getirdiğini belirterek "Uygulanmakta olan prosedürler bitmek bilmezken kredilerin aktif hale gelmesi bir türlü gerçekleşmiyor" dedi.

Bahçivan, "Sanayicimizin artan maliyetleri, işletme sermayesi ihtiyacı ve yatırım arzusu nedeniyle kredi talebi büyürken; bazı bankaların kredilerde daha tutucu davrandığını da gözlemliyoruz" dedi. "Nitekim bankacılık sektöründe

kredi/mevduat oranı, 2018 ortalarında yüzde 120'lere kadar çıkmışken 2019'dan itibaren -pandemi dönemi hariç- düşüş trendi göstererek günümüzde yüzde 85'lere kadar geriledi" diyen Bahçivan, "Yine özel sektör kredilerinin GSYH'ya oranına baktığımızda; 2018'de yüzde 79'a kadar yükselen bu oran 2022 ortasında yüzde 67'ye kadar geriledi. Söz konusu oranın gelişmekte olan ülkelerde yüzde 110 olduğunu düşünürsek Türkiye bu alanda oldukça geride" diye konuştu.

"Kısa vadede krediye erişim sorununun çözülmesi ne kadar acil bir ihtiyaç ise uzun vadede

ekonomimizin krediye bağımlılığı da o denli önemli bir yapısal sorun" diyen Bahçivan, çözüm önerisi getirerek şunları söyledi:

"Türkiye ekonomisi kredi arzının arttığı koşullarda hızlanan, kredi akışı yavaşladığında duran bir yapıdan çıkmalıdır. Bu bağlamda, şirketlerimizin sermaye yapısını ölçek ekonomisi kanalıyla güçlendirmek açısından birleşme ve satın almaları özendirici politikaların önemli olduğuna inanıyoruz. Benzer şekilde, finansmanda araç çeşitliliğini artırmak ve sanayimizin bankacılık sistemine bağımlılığı azaltmak günümüzde çok temel bir ihtiyaç." **Ekonomi Servisi**

'Devreye alınan tedbirler öngörülemezliğe yol açtı'

EKONOMİ SERVİSİ

İSTANBUL Sanayi Odası (ISO) Meclisi'nin ocak ayı olağan toplantısı, "Katma Değerli Üretim, Teknoloji Yoğun Sanayi ve Güçlü Bir Ekonomik Gelecek için Nitelikli, Sürdürülebilir, Ulaşılabilir Finansmanın Önemine Odaklanmak" ana gündemi ile Odakule Fazl Zobu Meclis Salonu'nda düzenlendi. Toplantının açılış konuşmasını yapan **ISO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, ülke ihracatının 250 milyar doları aşmasında ana rol üstlenen, makine ve teçhizat yatırımlarının milli gelirdeki payı yüzde 15'lere çakan ve çalışan istihdamını artıran **sanayi** sektörünün tüm dünyada taşların yerinden oynadığı 2022 yılında üzerine düşeni fazlasıyla yerine getirdiğini, buna karşılık finansmana erişim noktasında hala yeterli desteği bulmakta zorlandığına dikkat çekti.

'BAZI BANKALAR TUTUCU DAVRANIYOR'

Finansmana erişim sorununu kısa ve uzun vadede atılması gereken adımlar eşiğinde değerlendiren Bahçivan, **ISO** olarak Türkiye Ekonomi Modeli ve liralasma stratejisi çerçevesinde kredilerin amacına uygun kullanılmasını ilkesini desteklediklerini belirterek "Finans kesimi ile reel sektörün birbirleriyle sağlıklı bir eşgüdüm içinde çalışması çok önemli. Fakat, son dönemde devreye alınan birçok tedbir öngörülemezliğe yol açtı ve hem reel sektör hem de bankacılık sektörü açısından yorucu bir hal aldı. Bugün kredi prosedürleri, reel sektörü adeta yıldırma noktasına getiriyor. Uygulanmakta olan prosedürler bitmek bilmekzen, kredinin aktif hale gelmesi de bir türlü gerçekleşmiyor." dedi. **Sanayicilerin** artan maliyetler, işletme sermayesi ihtiyacı ve yatırım arzusu nedeniyle kredi talebi büyürken; bazı bankaların kredilerde daha tutucu davrandığını da gözlemlediklerini kaydeden **ISO Başkanı**, "Nitekim bankacılık sektörü

ründe kredi/mevduat oranı, 2018 ortalarında yüzde 120'lere kadar çıkmışken 2019'dan itibaren -pandemi dönemi hariç- düşüş eğilimi göstererek günümüzde yüzde 85'lere kadar geriledi. Yine özel sektör kredilerinin GSYH'ya oranına baktığımızda; 2018'de yüzde 79'a kadar yükselen bu oran 2022 ortasında yüzde 67'ye kadar geriledi. Söz konusu oranın gelişmekte olan ülkelerde yüzde 110 olduğunu düşünürsek Türkiye bu alanda oldukça geride." diye konuştu.

'TABELA FAİZİNE KOMİSYON AYARI'

Bankacılıkta komisyon adı altında uygulanmakta olan indirekt faizlere de dikkat çeken Bahçivan, "Tabela faizlerinin komisyon adı altındaki uygulamalarla artırılması reel kesimde ciddi rahatsızlık yaratmaktadır. Bunun yanı sıra, liralasma ve kredilerin amacına uygun kullanırımı ilkesi kapsamında, gerçekten döviz ihtiyacı olan ve kredibilitesi yüksek firmalarımızın mağdur edilmemesi, deyim yerindeyse kurunun yanında yaşın da yanmaması gerekiyor." mesajı verdi.

Finansmana erişim sorununun aynı zamanda uzun vadeli bakışla ele alınmasını ve yapısal

sorunların çözümünün de yapısal nitelikte olması gerektiğini ifade eden Bahçivan, "Ekonomimizin kredi yaratma potansiyelini doğrudan etkileyen cari açık, dış finansman ihtiyacı ve düşük iç tasarruf oranları en temel yapısal sorunlarımızın başında geliyor... Türkiye ekonomisi kredi arzının arttığı koşullarda hızlanan, kredi akışı yavaşladığında duran bir yapıdan çıkmalıdır. Bu bağlamda, şirketlerimizin sermaye yapısını ölçek ekonomisi kanalıyla güçlendirmek açısından birleşme ve satın almaları özendirici politikaların önemli olduğuna inanıyoruz." ifadelerini kullandı.

Kapasiteler azalırken imalatçının güveni arttı

MERKEZ Bankası tarafından yayımlanan verilere göre, göre reel kesim güven endeksi yeni yılın ilk ayında bir önceki aya göre 1.8 puan artarak 103.4 oldu. 100'ün üzerinde kalan güven endeksi faaliyetlerde olumlu gelişmeye işaret etti. Endeks değeri yaz aylarında 110 seviyelerindeydi. Gelecek üç aydaki ihracat sipariş miktarı, genel gidişat, son üç aydaki toplam sipariş miktarı, mevcut mamul

mal stoku, sabit sermaye yatırım harcaması ve mevcut toplam sipariş miktarına ilişkin değerlendirmeler endeksi artış yönünde etkilerken, gelecek üç aydaki toplam istihdam ve gelecek üç aydaki üretim hacmine ilişkin değerlendirmeler endeksi azalış yönünde etkiledi. Bununla birlikte mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı ise aylık 0.6 puan düşüşle 75.8 oldu. Kapasite kullanım oranları yüzde 80'lere kadar dayanmışken son aylarda dış talepteki daralma ile birlikte azalış eğilimine girdi. Öte yandan imalat tarafındaki gelişmeler böyleyken TÜİK verilerine göre, mevsim etkilerinden arındırılmış güven endeksi ocak ayında bir önceki aya göre; hizmet sektöründe yüzde 1.7 ve perakende ticaret sektöründe yüzde 1 azalırken, inşaat sektöründe yüzde 0.6 arttı.

TBB Başkanı: Kredileri size verdik

ISO daki toplantıyı konuğu Toplantıya Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Yönetim Kurulu Başkanı Alpaslan Çakar oldu. Çakar, **sanayicilere** bankacılık ve finans sektörü ile ilgili bir sunum yaptı. **Sanayicilerin** "Krediler kime gitti?" sorusu üzerine Çakar, "Kredileri size verdik." dedi. Toplantıya Vakıfbank Genel Müdürü Abdi Serdar Üstünsalih, Halk Bankası Genel Müdürü Osman Arslan, Eximbank Genel Müdürü Ali Güney ve Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası Genel Müdürü İbrahim Halil Öztöp da katıldı.